

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

001

0 0 1 U 3 2 1 1

Raven B2

MADŽARŠČINA
JEZIK NARODNE SKUPNOSTI

Izpitna pola 1

Bralno razumevanje / 40 minut

Delež pri oceni: 20 %

*Dovoljeno dodatno gradivo in pripomočki: kandidat prinese s seboj nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.*

PREVERJANJE ZNANJA JEZIKA NARODNE SKUPNOSTI

NAVODILA KANDIDATU

Ne obračajte strani in ne začinjajte reševati nalog, dokler Vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček na tej strani in na ocenjevalni obrazec).

Odgovore zapisujte v izpitno polo, v prostor, ki je za to namenjen. Uporabljajte lahko nalivno pero ali kemični svinčnik.

Nečitljive rešitve in nejasni popravki se točkujejo z nič točkami.

Želimo Vam veliko uspeha.

1. naloga

Olvassa el az alábbi szöveget, válaszoljon röviden a hozzá kapcsolódó kérdésekre!

Értetlenül nézik a szakértők, ahogy tömegesen pusztulnak az elefántok

Hónapok óta tömegesen pusztulnak az elefántok Botswanában, május óta közel 400 tetemet azonosítottak az Okavango-deltánál. Az első eseteket márciusban regisztrálták, a probléma súlyosságát azonban csak májusban ismerték fel, ekkortól kezdték el megszervezni a dokumentálást a történések. Sok állat térdre, főképp előre fekszik, és nem oldalra borulva, ami hirtelen pusztulásra utal. A szakértők egyelőre értetlenül állnak a történések előtt.

Az elefántok mentsvára

Az afrikai elefántok nemébe (*Loxodonta*) két faj tartozik, mindkét élőlényt régóta sújtja az élőhelyek csökkenése és a vadászat. Bár a természetvédelmi intézkedéseknek köszönhetően Afrika déli részén sikerült pozitív eredményeket elérni, a vadászók sokasága, illetve az ember terjeszkedése még mindig komolyan fenyegeti az állatokat. A populáció egyharmada, nagyjából 400 ezer példány Botswanában él. A helyi elefántpolitika különösen hatékonynak bizonyult: míg sok afrikai országban továbbra is csökken az élőlények száma, Botswanában egyre nő. De a helyi példányok így sincsenek teljes biztonságban.

Az orvvadászat mellett komoly probléma az egyre növekvő lakosság, az emberek és az elefántok ugyanis gyakrabban kerülnek összetűzésbe.

A növekvő feszültség már a politikára is komoly hatást gyakorol.

2014-ben Botswanában, az elkötelezett természetvédő Ian Khama elnöksége alatt elefántvadászati tilalmat rendeltek el, ezt tavaly Mokgweetsi Masisi oldotta fel azzal az indokkal, hogy a túlszaporulat már az emberekre jelent veszélyt, a korábban vadászatból élő lakosok megélhetése pedig nincs biztosítva. Természetvédők szerint a probléma gyökere valójában nem a magas egyedszám, hanem a hosszú aszályok, amik a lakott területek közelébe kényszerítik az állatokat.

Értetlenül nézik a szakértők

A szakértők egyelőre nem értik, mi állhat a mostani esemény háttérében. 2019-ben Botswanában több mint száz elefánt pusztult el egy súlyos járvány miatt, most azonban kizárható, hogy ez a betegség végez az állatokkal. Az sem ritka a kontinensen, hogy a szárazság idézzen elő hasonló jelenségeket, tavaly például Zimbabwe területén pusztult el legalább 200 példány a súlyos aszályban. Bár a probléma viszonylag gyakori magyarázat a hasonló esetekre, a szárazság rendszerint a fiatal és idős egyedekre veszélyes, a mostani tömeges pusztulás viszont minden korosztályt ugyanúgy érint.

Egy harmadik magyarázat az emberekkel való konfliktus, esetleg a vadászók tevékenysége lehet – utóbbi könnyedén kizárható, hiszen csonkítás nincs, az agyarak érintetlenek. Mivel sérülésnyomok nem láthatóak az állatokon, legfeljebb tömeges mérgezés jöhetne szóba, az ilyen eseteknél ugyanakkor jellemzően nemcsak az elefántok, hanem akár az azok húsából fogyasztó dögevők is pusztulni szoktak.

Egyelőre a legvalószínűbb, nem túl részletes elmélet az, hogy valamilyen fertőzés tizedeli a populációt. Sok szemtanú számolt be arról, hogy haláluk előtt a példányok furcsán viselkednek, körbe-körbe járkálnak, illetve zavarodottnak tűnnek.

A természetvédelmi szervezetek ugyan már májusban felhívták az illetékesek figyelmét a jelenségre, hosszú időn át, részben a járványhelyzet miatt, nem történt lépés az ügyben. A botswanai kormány nemrég kiadott közleménye szerint a vizsgálatok már zajlanak, a tetemekből begyűjtött mintákat pedig laboratóriumban elemzik, arról azonban nincs semmilyen információ, hogy pontosan mikorra várhatók eredmények. A kutatók úgy vélik, mihamarabb ki kell deríteni a tömeges pusztulás okát, mielőtt a hullám a szélesebb populációt is veszélybe sodorja.

(Forrás: <https://24.hu/tudomany/2020/07/10/botswana-tomeges-elefantpusztulas-oka/>)

(Forrás: <https://24.hu/tudomany/2019/11/25/afrikai-elefant-kihalas-2040-wwf-orvvadaszat-elefantcsont-kereskedelem>)

1. A szakértők szerint mi okozza az elefántok tömeges pusztulását?

---

2. Mi az a két dolog, ami régóta problémát okoz az afrikai elefántoknak?

---

3. Hol él az afrikai elefántok körülbelül 30%-a?

---

4. Miért engedélyezték újra az elefántok vadászatát?

---

5. Mitől pusztult el sok botswanai elefánt 2019-ben?

---

6. Milyen életkorú elefántoknak okozza a legnagyobb gondot a szárazság és az aszály?

---

7. Általában milyen más állatok pusztulnak még el, ha mérgezés miatt hullanak el az elefántok?

---

8. Milyen különleges tüneteket produkálnak az elefántok, mielőtt elpusztulnak?

---

9. Kik figyelmeztették az illetékeseket az állatok tömeges pusztulására?

---

10. Miket vizsgálnak a szakemberek a laboratóriumokban?

(10 pont)

2. naloga

Figyelmesen olvassa el a szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatot!

A gyerekek érzelmi és szociális fejlődését is segíti, ha van kutya a háznál

A kutyatartásnak számos tudományosan is bizonyított pozitív hatása van az emberekre nézve, egy friss kutatás alapján pedig felírhatunk egy újabb elemet a listára, kiderült ugyanis, hogy azok a gyerekek, akik kutyás otthonban nőnek fel, szociálisan és érzelmileg is jobban teljesítenek, mint a kutya nélkül felnövő társaik – írja a Medical Xpress.

A Pediatric Research szaklapban publikált tanulmányban a University of Western Australia és a Telethon Kids Institute kutatói 1646 olyan háztartásból érkezett kérdőívet vizsgáltak meg, ahol 2 és 5 év közötti gyerekek laktak. A kutatók az adatok elemzése során az életkort, a biológiai nemet, az alvási szokásokat, a képernyő előtt töltött időt és a szülők legmagasabb iskolai végzettségét is figyelembe véve arra jutottak, hogy azok a gyerekek, akik kutyás otthonban laknak, 23 százalékkal kisebb eséllyel küzdöttek érzelmi problémákkal, vagy találták nehéznek a közösségi interakciókat, mint a kutya nélkül élő társaik.

A kutyás otthonokban élő gyerekek emellett 30 százalékkal kisebb eséllyel mutattak antiszociális viselkedésszerűségeket, 40 százalékkal kisebb eséllyel voltak problémáik a más gyerekekkel való kapcsolatfelvétellel, és 34 százalékkal nagyobb eséllyel voltak tekintettel másokra a cselekedeteikben – ide vonatkozik például az osztzkodás. Azok a gyerekek, akik hetente legalább egyszer részt vettek a kutya sétáltatásában, 36 százalékkal kisebb mértékben voltak kitéve az alacsony fokú szociális és érzelmi fejlődésnek, mint azok, akik ennél kevesebbszer jártak sétálni az állattal. Ha a gyerek hetente legalább háromszor játszott a kutyával, akkor 74 százalékkal nagyobb esélye volt az előzékeny viselkedésnek, mint egy olyan társánál, akinél ez nem teljesült.

Hayley Christian, a tanulmány egyik szerzője elmondta, hogy előzetesen is számítottak arra, hogy bizonyos mértékben pozitívan befolyásolja a kutya a gyerekek jólétét, de azon ők is meglepődtek, hogy egy kutya pusztán jelenléte ennyi pozitív viselkedésformával és érzellemmel köthető össze. A kutató szerint a tanulmány egyértelműen arra utal, hogy a kutyatartás segíti a gyerekek fejlődését, vélhetően a gyerek és a kutya között kialakuló kapocs miatt. Minél több időt töltenek együtt, annál erősebb lesz ez a kapocs, ez pedig vélhetően tovább erősíti a fejlődés mértékét.

A szerzők ugyanakkor felhívták a figyelmet arra, hogy a tanulmány elkészítéséhez használt kérdőíveket a szülők töltötték ki a gyerekük aktivitásáról és szociális-érzelmi fejlődéséről. Így nem lehet pontosan meghatározni a mechanizmust, mellyel a kutyatartás elősegíti a fejlődést, és ok-okozati összefüggéseket sem lehet felállítani. Azt, hogy a különféle típusú állatok vagy a gyerekek kötődése milyen hatással vannak a fejlődésre, későbbi tanulmányokban lehet majd megállapítani.

(Forrás: <https://index.hu/techtud/2020/07/06/kutya-gyerek-mentalis-egeszseg-szocialis-keszsegek-kutatas/>)

Tegyen X-et a táblázat megfelelő cellájába!

	Igaz	Hamis	Nem szerepel a szövegben
1. A kutyatartás pozitív hatásai tudományosan nem bizonyítottak.			
2. Azokban a családokban, ahol van kutya, a gyerekek fizikálisan erősebbek, mint a kutya nélküli családok gyerekei.			
3. A kutatók olyan családokat vizsgáltak, ahol a szülőknek ötévesnél fiatalabb gyerekeik voltak.			
4. A kutatásban figyelembe vették a gyerekek iskolai végzettségét is.			
5. A kutyás otthonokban élő gyerekeknél csökkent az antiszociális viselkedés esélye.			
6. A kutatásban vizsgálták a kutyasétáltatás és a kutyával való játék hatásait is.			
7. A kutatókat meglepték a kapott eredmények.			
8. Minél több időt tölt együtt a gyerek a kutyával, a gyerek annál intelligensebb lesz.			
9. A kérdőíveket a szülők és a gyerekek közösen töltötték ki.			
10. A kutatók azt is vizsgálták, hogy milyen hatással vannak más állatok a gyerekekre.			

(10 pont)

3. naloga

A következő szövegből hiányzik 5 mondat. Válassza ki az A – F jelű mondatokból azt az egyet, amelyik az 1 – 5 sorszámmal jelölt helyekre illik. Írja az oda illő mondat számát a vonalra! Vigyázzon: van egy olyan plusz mondat, amelyik egyik helyre sem illik.

Garfield vagyok, adj enni!

Negyvenegy lapban mutatkozott be egyszerre négy évtizeddel ezelőtt, azóta pedig az egész világot meghódította: napról napra kétszázmillióan követik Garfield kalandjait.

Negyven éve ezen a napon, szintén kedden tűnt fel a színen Jim Davis teremtménye, aki azóta valódi popkulturális ikonná vált. Játékfilm és animációs sorozat készült róla, számolatlanul ömlenek a világra a díszpárnák és plüssfigurák, sőt, már ott tartunk, hogy Garfield mínusz Garfield néven indult képregény, rávilágítva a valódi áldozatra: a magányos, önbizalomhiányos Jon Arbuckle-re.

A narancssárga cica külseje az első időszak után sokat változott, a kilencvenes évek óta viszont nagyjából ugyanúgy néz ki. (1) _____ „Hogy láttam én ki azokon az ici-pici szemeken?” – kérdezte egy későbbi képregényben Garfield, amikor szembetalálkozott korábbi önmagával. „Először magyarázd meg te, hogy tudsz ráállni azokra a vékony lábakra” – érkezett az „egykori” Garfield válasza.

Az efféle külsőségek mellett persze jóval lényegesebbek hősünknek azok a tulajdonságai, amik egy egész világgal szeretették meg őt. Mikor megszólal az ébresztő, ő is öt szundit könyörög még ki magának. Persze, Jonnal sem nehéz azonosulni. (2) _____ Akad pedig, amikor még egy-egy randevű is összejön neki a csinos állatorvossal, Lizzel, akit az időszakos féltékenysége ellenére még a macska is el tud fogadni.

Vannak aztán más kiskedvencek, még ha többségükkel Garfield rendre háborúba is keveredik.

(3) _____ Felbukkan időnként Garfield szerelme, a rózsaszín Arlene, illetve a bűbájos, épp ezért rendre befenyített Nermal is.

A népszerűség nem jött könnyen Davis képregénye számára sem. 1978. június 19-én kizárólag amerikai lapokban debütált, a negyvenegy lap pedig néhány hónapon belül negyvenre esett..

Korábban próbálkozott egy Gnorn Gnat nevű bogárról szóló képregénnyel is, de az sikertelennek bizonyult, így attól tartott, pályája csúfos kudarcba fulladhat. Egy szerkesztő javasolta neki: hagyja a bogarakat, azokkal senki nem tud azonosulni, próbálkozzon inkább valami mással – elvégre a poénok jók voltak. (4) _____ A macskát nagyapja, James Garfield Davis után nevezte el, bár a férfi a macskával szemben egy inkább rideg, félelmet keltő karakter volt.

A kezdeti nehézségek szerencsére hamar változtak, 1983-ra már ezer lap mutatta be Garfield kalandjait, 2002-re pedig még a Guinness Rekordok Könyvébe is bekerült, mint a világszerte legszélesebb körben terjesztett képregény. Davis ma már 72 éves, de a képregényt továbbra is egymaga rajzolja, még ha egy csapat segíti is a munkáját. **(5)** _____ És hogy miben látja figurája népszerűségét? Mint a Guardian-nek kifejtette: „egy olyan korban élünk, amikor bűnösnek kell éreznünk magunk, ha túl sokat eszünk, alszunk, nem edzünk eleget. Garfield nemcsak hogy megteszi mindezt, de még jól is érzi magát így. Ő mindenki alteregója.”

(Forrás: <https://magyarhang.org/kultura/2018/06/19/garfield-vagyok-adj-enni/>)

(5 pont)

- A** Garfield gazdájának soha semmi nem jön össze, és többnyire csak magát produkálja, de azért a fáradtságot mindig újabb akarat követi.
- B** Az alkotó elmondása szerint tervben van egy Garfield-park is, feladat tehát továbbra is akad bőven.
- C** Davis megfogadta a tanácsot.
- D** Csak a humora a régi.
- E** Már ha kalandokról beszélhetünk egy évésen, alváson és cinikus beszólásokon túl sok mindenre nem hajlandó macska esetében.
- F** Főként áll ez a naiv kutyusra, Odie-ra, akit narancssárga kedvencünk bármennyiszer odébb rúghat az asztalról, ez nem változtat annak bizalmán.

PRAZNA STRAN